

Plantenavne med køn

Afspejler et historisk kønsrollemønster hvor især kvinderne står for skud

Af Frida Irving Søltøft

Da jeg begyndte på landskabsarkitektuddannelsen for tre år siden, var der et utal af plantenavne jeg skulle lære. Til min store undren var mange af plantenavnene feminint konnoterede og ofte højst ekstraordinære som f.eks. Black Pussy Willow. At navnene er konnoterede betyder at de har en betydningsnuance ud over selve grundbetydningen.

Det fik mig til at undersøge hvilke historier, myter og fortællinger der ligger bag danske plantenavne, og om man i plantenavngivningen har haft

et særligt syn på køn. Jeg tog udgangspunkt i opslagsværkerne: 'Den Store Danske', 'Anbefalede plantenavne', 'Danmarks flora efter voksested' og 'Systematisk botanik'.

Derefter systematiserede jeg planterne under henholdsvis kvindelige og mandlige navne. Navne som: jomfru, brud, moder, dronning, kælling og skøge optrådte ofte og var klart hyppigere end maskulint konnoterede plantenavne. De er listet op herunder. I alt dukkede der 33 navne op med feminin konnotation og 18 med maskulin konnotation.

I undersøgelsen blev det ty-

deligt at plantenavne ikke er 'naturlige', men er reminiscenser af historiske, folkloristiske og sociale strukturer. Ord som jomfru, brud, frue, moder og søster bliver hyppigt benyttet til urter og blomster der er kendetegnet ved at have et prydværdigt udseende, og som ofte indgår i den private have der historisk har været opfattet som kvindens sociale domæne.

Plantenavne som eksempelvis brud og søster er ligeledes ofte associeret med uskyld, renhed og jomfruelighed. Plantenavne hvor skøge indgår, er ofte benyttet til planter der åbner deres kronblade om natten hvilket man kunne associere til en kvinde der sælger sin krop om natten.

Planter med maskulint konnoterede navne er langt færre,

og når de optræder, er det ofte i forbindelse med professioner, titler og regentnavne, det vil sige det offentlige liv i modsætning til det private. Disse planter er ofte forveddet med store blade eller voluminøse blomster.

Jeg opdagede dog undervejs i min skriveproces at Plantenavnudvalget med tiden har fået mere og mere øje for både race- og kønsdiskriminerende plantenavne. Derfor er det en aktuell debat i Plantenavnudvalget som bliver diskuteret i dag. I 'Anbefalede Plantenavne' fra 2003 står der ligeledes i indledningen: „Navne der kan virke stødende, er søgt undgået.“ □

SKRIBENT. Frida Irving Søltøft er landskabsarkitektstuderende og studentermedhjælper i projektet Kvinder i Dansk Arkitektur.

Nattens Dronning åbner sine kronblade om natten. Det er karakteristisk for kategorien hvor skøge indgår i plantenavnet. Youtube.com

Morgenfrue og jomfru i det grønne. Kategorierne jomfru/kyskhed, brud/frue og moder/søster er ofte planter med yndige blomster. De benyttes ofte som prydanter især i private haver. Ud over de to viste er det bl.a. brudelys, brudeslør, jomfrufinger og fruesko. Urtehave.dk og kan-lir.dk.

Fugleklo-kællingetand. Planter hvor kælling indgår er kendetegnet ved at vokse vildt og ikke tilhøre den private have. Malta Wild Plants.

FEMINIMT KONNOTEREDE PLANTENAVNE

Jomfru/kyskhed	Brud/frue	Moder/søster	Dronning/kejserinde	Kælling	Skøge
Nøgen jomfru	Brudeslør	Stedmoderblomst	Dronning Victoria agave	Alm. kællingetand	Nøgen skøge
Jomfru Marias sengehalm	Brydelys	Havestedmor	Dronningssko	Fugleklo-kællingetand	Nattens dronning
Jomfru i det grønne	Morgenfrue	Moderurt	Dronningebusk	Kællingetarm	
Jomfrukam	Fruesco	Madonnalilje	Dronningspalm	Alm. kællingehår	
Jomfruhår	Fruemynte	Akelejesøster	Kejserindelilje	Blød kællingehår	
Jomfruod	Bjergfrue	Valmuesøster			
Jomfrufinger	Fru Heibergs hår				
Kyskhedstræ					

MASKULINT KONNOTEREDE PLANTENAVNE

Kejser	Konge	Ridder	Præst	Sømand
Kejserlys	Kongebregne	Ridderspore	Præstehavre	Sømandstrøt
Kejserkrone	Kongevin		Ridderstjerne	
Kejservoksblomst	Kongekaktus		Riddergøgeurt	
Kejsertræ	Kongepen			
Kejserøstershat	Kongelilje			
Kejsereg	Kongelys			
Kejserbusk				